

8^e van de Herfst

10 november 2013

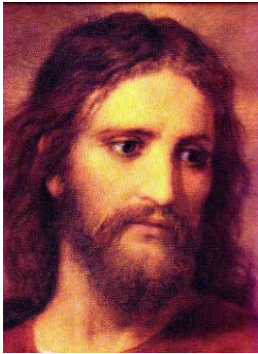
Jesaja 1:18-26

Lucas 19:41-48

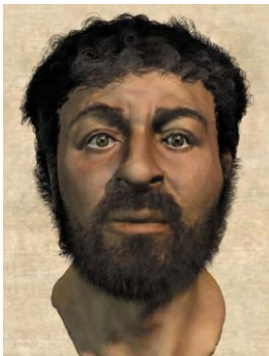
Wat een emoties vandaag. Die zijn we niet gewend van Jezus! Ons beeld van Jezus is van een aimabele, vreedzame, rustige, luisterende, begrijpende, invoelende, probleemoplossende man. Iemand die mensen kan aanspreken en raken, zodat ze hun levenswijze ten positieve veranderen. De ideale schoonzoon. Dat is wel wat anders dan het beeld dat vandaag oprijst, van een huilende en agressieve Jezus.

Komt de vraag op hoe dat beeld dat we van Jezus hebben, eigenlijk ontstaan is. Wie was die Jezus eigenlijk? Is dat überhaupt nog te achterhalen?

Laten we ons eerst eens een voorstelling maken van hoe hij eruit gezien zou kunnen hebben. Heel onjoods, aangezien joden geen beelden mochten maken. Dat verbod is er niet voor niets, omdat beelden mensen kunnen vastpinnen. Als we dan toch burgerlijk ongehoorzaam zijn, komt ons een man van het blanke ras, met lange haren en een goed verzorgde baard voor ogen.

Maar, is dat beeld logisch, als we beseffen dat hij leefde in een warm klimaat? In 2001 is een reconstructie gemaakt van hoe mensen er in de tijd van Jezus waarschijnlijk uitgezien hebben. Het resultaat is het computeranimatie van een donkere, bebaarde en ietwat mollige man.

Wel wat anders. Het ene beeld komt dus niet overeen met het andere beeld. Maar, doet dat ertoe? Is Jezus daardoor een ander?

Zo zijn er in de loop van de geschiedenis ook veel verschillende denkbeelden en theologieën over Jezus ontstaan. Omdat mensen zich steeds opnieuw hebben afgevraagd wie deze man was. Dat deden de eerste volgelingen al. Na zijn dood drong langzamerhand steeds meer het besef door dat deze Jezus echt heel bijzonder is geweest. Ja, ze raakten er steeds meer van overtuigd dat hij de in de Tenach beloofde Messias was, de Christus. Dat verhaal, zijn levensverhaal, vonden zij, mocht nooit vergeten worden en daarom hebben ze het elkaar doorverteld. Zoals dat gaat, al wordt een verhaal nog zo precies doorgegeven, toch sluipen er in de loop van de tijd veranderingen in, worden

sommige zaken mooier gemaakt dan ze zijn, of wat dikker aangezet. Ook komen er verhalen bij of vallen af. Wat blijft is de kern, de boodschap.

Ook nadat de eerste volgelingen overleden waren, bleven mensen zich afvragen wie die Jezus was en hoe ze zijn bijzondere leven konden duiden. In de eerste eeuwen na zijn dood, kwamen ze bijeen in concilies, om van gedachten te wisselen over allerlei voor die tijd prangende vragen. Zoals: Vanaf wanneer was Jezus de Christus: al bij leven of pas na zijn dood? Kan dat, dat Jezus bij leven èn God èn mens was? Als hij van het begin af aan God was, hoe zat dat dan met de geboorte en met zijn moeder? Al die uitkomsten zijn opgeschreven, zijn geworden tot geloofsovertuigingen, gestold in geloofsbelijdenissen, dogma's, leerstellingen. Allemaal beelden.

Zo heeft elke tijd zich opnieuw de vraag gesteld wie die Jezus was en zijn er steeds nieuwe beelden ontstaan. Beelden die in hun tijd hun waarden en zeggingskracht hadden, maar waarvan we kunnen afvragen of die ons ook nog aanspreken. Elke tijd heeft dus zijn eigen beeld, ja welhaast zijn eigen Jezus. Zo staat dit beeld naast dit beeld. De ideale schoonzoon, naast de wat ruig uitziende man. Steeds opnieuw, wanneer een beeld niet meer werkt, als het geloof gaat wringen, komt de roep om herbronning, terug naar de bronteksten – voor zover dat mogelijk is. Die roep, die hebben we vandaag ook. Omdat het beeld dat we hebben van die vredelievende, aimabele, rustige, stabiele Jezus niet strookt met het verhaal dat we gelezen hebben. We hebben een verhaal gehoord waarin een heel ander beeld opduikt, ja twee andere beelden. De huilende en de woedende Jezus. Laten we daar verder over nadenken.

Allereerst het beeld van de huilende Jezus. We lezen hoe hij weent over het lot van de stad Jeruzalem. Tussen haakjes, een stad die al vele eeuwen allerlei emoties en controversen oproept. Zoals gehoord bij Jesaja en hedentendagen nog steeds.

Nu kijkt Jezus uit over die stad en huilt over haar lot. Maar, huilt hij uit compassie? Dat past immers het beeld van de begripvolle Jezus. Of schuilen in dit huilen nog andere emoties? We kunnen immers ook huilen van vreugde en opluchting èn uit onmacht, frustratie, onbegrip, irritatie, afwijzing. Jezus is gekomen aan het einde van zijn lange reis en is net bejubeld met palmtakken. Op zijn reis heeft hij veel mensen gesproken, heeft genezen en dat alles in naam van God. Maar, aan het einde van zijn tocht vraagt hij zich wellicht af hoe echt de bekeringen en de loftuitingen waren. Onderhand is duidelijk dat zijn volgelingen van goede wille zijn, maar hem niet echt begrijpen. Bovendien voelt hij de vijandigheid bij de autoriteiten groeien. En nu, terwijl hij over Jeruzalem uitkijkt, overvalt hem misschien de vraag of al zijn inspanningen niet tevergeefs zijn geweest. De hele expeditie lijkt zinloos en op niets uit te lopen. We kunnen ons goed voorstellen dat dit alles gevoelens van onmacht en frustratie oproept. Misschien ook angst over wat er gaat gebeuren. Dan barst hij in tranen uit.

Dan is er nog die andere emotie van Jezus, even later, op de voorhof van de tempel. Die woede en agressie naar de handelaren. Omdat ze in de ogen van Jezus Gods naam besmeuren en geld verdienen over de rug van mensen die welgemeend kwamen om te bidden en te offeren. Handelaren die alleen uitwaren op winst. Ook toen al ging de mammon boven het ideaal. Wat dat betreft is er niets nieuws onder de zon.

Wel het handelen van Jezus. Geen gepraat, geen wijze spitsvondigheden, geen begrip, niets van dat al. Met één agressieve haal werpt hij alles omver. Weg. Opnieuw die irritatie, die frustratie, die verbeterheid en woede. Alsof het er even uitmoest. Waar is nu die vredelievende man?

Tot tweemaal toe zien we een heel andere kant van Jezus. Ook hij blijkt een mens.

Wie is nu Jezus? Weet u het nog? Wie de echte Jezus was, is niet meer te achterhalen. Dat hoeft ook niet. We hebben immers de getuigenissen van zijn volgelingen. Waardevolle, richtinggevende verhalen. Verhalen die ons oproepen er steeds met nieuwe oren naar te luisteren. Om te voorkomen dat we vervallen in ingesleten patronen en vastgeroeste beelden, waar we ons comfortabel bij voelen. Eigenlijk is geloven net als leven, telkens opnieuw beginnen, vallen en opstaan, een leven lang zoeken en ons blijven afvragen: wat betekent dat geloof voor mij, wie is die Jezus voor mij en hoe kan

ik mijn leven als gelovige steeds opnieuw gestalte geven. Geloven als een permanente Beeldenstorm.
Amen.

Petra van der Voort, theoloog